

“Xetxènia”, el programa impossible

Un espai televisiu com “Polònia” no té cabuda a Canal 9. Les produccions de Televisió Valenciana no fan paròdia de la política ni de l'Església. Els professionals denuncien que els guions són objecte de censura.

Situada al mateix est d'Europa, relativament a prop de Polònia, hi ha Txetxènia. Lluny d'allí, és a dir, a prop d'ací, hi ha un altre “Polònia”, un programa emès per TV3 amb grans índexs d'audiència i que es basa a fer paròdia de la vida política de Catalunya i de l'estat espanyol. I a Canal 9? Seria possible un programa com aquest? No, a hores d'ara no. La possibilitat d'emetre “Xetxènia” (el nom prové de *xet*, expressió típicament valenciana, i que valdria per al cas) a la televisió pública del País Valencià és fum de botges. Un espai d'aquestes característiques seria un trasbals en el funcionament de l'ens públic, que es basa en el control absolut de la informació i de tot allò que apareix a la pantalla, i inclou la censura dels guions als programes. Però tant d'impacte tenen aquests programes?

“Polònia” és produït per Veranda TV. El director, Carles Gené, té clar que la influència del programa en la visió de la política dels telespectadors no és tan gran com hom ha advertit. “Seria la bomba que pogués influir, no?”, es demana. I prossegueix: “Quantes hores d'informació política es fan al dia a TV3? Quatre de Cuní, els Telenotícies, la Terribas... Set i mitja aproximadament. I nosaltres amb mitja hora setmanal... No estaria malament, oi? Això voldria dir que som increïblement bons.” Modèstia a part, sí que són bons; bons i bones. Tant, que el model de programa ha estat temptejat per la cadena Cuatro, del grup Prisa. De fet, segons alguns rumors, l'equip de Toni Soler aviat podia passar a fer el programa en castellà per a tot l'estat espanyol. “Sí, és cert, n'hem parlat”, revela Gené, “però no ens hem posat d'acord”. Ara com ara, doncs, “Polònia” continuarà a TV3.

El paper d'“Autoindefinit”. Si al Principat l'humor televisiu –i, en part, el radiofònic, a través de “Minoria absoluta” de la cadena RAC1– és dominat a hores d'ara per la gent de Soler, al País Valencià és la productora Conta Conta la que s'ha apoderat del mercat i ocupa un lloc preeminent a la graella de Canal 9. El producte més conegut, i també més reeixit, és “Autoindefinit”, un espai de televisió que es basa en esquetxos en els quals els personatges representen de forma còmica accions quotidianes. Però en cap moment no s'hi fa esment de la política ni de l'Església. “Des d'un principi el programa no tenia la intenció de fer crítica política ni paròdia religiosa. Sempre s'ha basat en la vida quotidiana de la gent i s'hi ha parlat de moltes coses, com ara dels poders econòmics i de l'especulació. Té un punt de crítica que a vegades no s'ha percebut”, defensa el director, Rafa Piqueras. No obstant això, el responsable

d'“Autoindefinit” veu “molt difícil que hi haja un ‘Polònia’ a Canal 9” perquè l'ens valencià “és una televisió molt diferent”, tot i que “això és una resposta molt personal”, matisa.

A Piqueras no li sap greu, però, reconèixer que “Polònia” “és un programa molt difícil per a qualsevol televisió pública; passa que a Catalunya hi ha una altra qualitat en la societat i per això allí és possible”. Respecte a l'absència de crítica política a “Autoindefinit”, Gené suposa que “no s'ho han plantejat” i afegeix que “la majoria de les televisions no aposten per programes d'aquesta mena” –en referència a “Polònia”. Tot i que “es diu que Telecinco ara vol fer una cosa semblant, les públiques, com TVE, no ho han fet”.

L'afer dels ‘Pastorets’. Ara per ara, de problemes per alguna de les seues paròdies, “Polònia” no n'ha tinguda cap, llevat de la polèmica que hi hagué amb els bisbes per la paròdia dels *Pastorets* que es va emetre per Nadal de l'any passat, en un programa especial. Amb tot, Gené lleva importància a l'assumpte i afirma que “vam fer una conya i ja està. Jo ni tan sols la consideraria una polèmica”.

Les televisions públiques depenen de l'administració finançada per la ciutadania, com indica l'adjectiu, i, per tant,

Imitacions del món de l'esport

L'únic programa de l'ens públic valencià que té alguna semblança amb “Polònia” és de caire radiofònic. A Ràdio 9, dins la “Taula esportiva” que s'emet cada nit a les onze hi ha un apartat anomenat “L'altra taula”. Consisteix en imitacions dels protagonistes del món de l'esport valencià. El nivell dels imitadors és molt alt i, de fet, l'espai ha esdevingut allò més reeixit de tot el programa, que té audiències certament baixes. Els ex-presidents del València C.F., l'entrenador Ronald Koeman, els jugadors Albelda o Cañizares, Frank Rikjaard, i molts més omplen d'humor les ones cada nit. Ara bé, les paròdies mai no abandonen les informacions estrictament esportives i no s'hi ha fet crítica política. Perquè a la manca d'interès per part dels dirigents de RTVV d'oferir programació plural i còmica, en aquest cas, s'hi ha d'afegir la falta de tradició. “Fa anys que hi va haver un intent amb guinyols que ironitzaven sobre el món de la premsa rosa, però no s'ha fet res més”, recorda Rafa Piqueras, director d'“Autoindefinit”.

resten sota la gestió dels governs de torn. En aquest sentit, el director de la productora de "Polònia" defensa que "nosaltres no mai hem tingut cap ingerència ni directriu per part de la direcció de l'ens". Una situació que contrasta amb la de Canal 9, segons el testimoni del responsable d'"Autoindefinitos", que diu primer que "de directrius, no n'hi ha gaires", per bé que seguidament afegeix que "de lliures, tampoc no ho som gaire; mai no s'acaba de ser lliure del tot quan una televisió depèn d'un govern". Per a Rafa Piqueras, "sempre hi ha un punt de dependència inevitable i saps fins on pots arribar".

Dependència i autocensura. La "dependència inevitable" de què parla Piqueras esdevé "censura" en boca de guionistes de programes de la televisió valenciana. Un d'aquests professionals, que ha volgut romandre a l'anonimat per por de represàlies, ha reconegut a EL TEMPS que "hi ha molta més censura als informatius que no als programes en general". Als programes, el control i la censura s'hi exerceixen mitjançant la creació de càrrecs com ara el de coordinador de continguts, que són els qui decideixen què hi surt. Però també es manifesta en forma d'autocensura. "L'autocensura és el problema més greu perquè la gent funciona amb un control de la seua pròpia creativitat i això et limita molt", diu el guionista.

Perquè, en cas de no aplicar-se l'autocensura o no obeir les recomanacions dels coordinadors de continguts, la destinació pot ser Guantánamo. Aquest és el nom sarcàstic que rep l'edifici construït amb peces prefabricades -gelat d'hivern i sufocant d'estiu- situat enfront de Canal 9, a Burjassot (l'Horta). Guantánamo és habitat principalment per ex-directors d'informatius de l'època en què el PSPV manava a la Generalitat Valenciana i pels integrants -molts dels quals també provinents d'aquella època- de programes emesos per Punt 2, el segon canal de la Televisió Valenciana. Uns programes amb continguts que giren al voltant de la cultura, el medi, els documentals. Són professionals defenestrats per la direcció de l'ens. "A ells els interessen els informatius, que són els que tenen audiència; aqueixa és la base de la seua política; dels progra-

El programa "Polònia", de TV3, ateny índexs d'audiència extraordinaris, cada dijous al vespre, mercès a les paròlies de diversos personatges de l'actualitat, sobretot polítics.

mes de contingut més social se'n foten", assegura el redactors de guions.

Durant els darrers temps, aquesta política ha fet sorgir moviments en pro de la democràcia a l'ens àudio-visual valencià. L'últim és la web www.rtvpublicaplural.org, on més de 5.000 persones ja han signat un manifest titulat "Del mal ús i abús de la ràdio i de la televisió públiques valencianes" i que denuncia, entre més coses, que "Canal 9 és hui un instrument totalment al servei del Partit Popular i, quasi exclusivament, una font d'ingressos per a l'empresariat audiovisual afí a aquest grup polític -dins el qual hi ha la productora d'"Autoindefinitos"-: és prou mirar els telenotícies per a comprovar que són el millor instrument de propaganda del partit governant a la Comunitat Valenciana. Per a la RTVV l'oposició senzillament no existeix, com no existeixen les polítiques que no siguin les del president Camps o les de les institucions que usdefruita el seu partit".

Por de perdre la feina. Pel que fa a l'absència a Canal 9 d'un programa del tipus de "Polònia", el mateix guionista lamenta que "no saben riure's d'ells mateixos". I, a parer seu, és una pena perquè "en realitat els valencians som més graciosos pel que fa al tarannà que els catalans; vull dir que un programa com aquest donaria molt de joc i tindria sens dubte un gran èxit". Però, al cap i a la fi, la clau està en la censura i en el fet que -i això és el més dur- "els guionistes tenen por de perdre el seu lloc de treball".

Atesa la manca d'un producte propi, el programa de TV3 gaudeix d'una bona colla de seguidors al País Valencià. En alguns capítols l'equip de Toni Soler ha fet referències explícites al territori valencià, com ara quan el govern Camps va començar la ferotge persecució de la llibertat d'expressió amb el tancament dels repetidors de la televisió catalana, propietat d'Acció Cultural del País

L'equip del programa d'humor "Autoindefinitos", de Canal 9. Els responsables del producte no reconeixen que hi hagi censura, però sí "un punt de dependència inevitable".

Valencià, a les comarques valencianes. Carles Gené, director de Veranda TV, expressa en aquest sentit que "em sap greu que molts valencians no puguin veure 'Polònia' perquè nosaltres fem televisió perquè es vegi", per bé que "el més greu és que es quedin sense veure TV3 en general". Paradoxalment, la primera temporada d'"Autoindefinitos" es va emetre a la televisió catalana. També l'han passada a Andorra i a hores d'ara es pot veure a les illes Balears a través d'IB3. Ara, la productora Conta Conta prepara un projecte de caire històric i humorístic amb l'objectiu de renovar el format del programa actual.

Duran i Lleida i Joan Herrera, un bon Camps. En efecte, "Polònia" té bona cosa de seguidors al País Valencià. Però de polítics valencians o lligats al territori valencià, només n'apareixen dos al programa. Són l'ex-president de la Generalitat Valenciana Eduardo Zaplana i la vice-presidenta del govern espanyol, María Teresa Fernández de la Vega. Pel que fa a la possibilitat de parodiar l'actual cap del consell, Francesc Camps, el director de la productora Veranda TV suggereix que "per les mides i l'estil" podria fer el paper l'actor Xavi Ferran, que fa de Josep Antoni Duran i Lleida i Joan Herrera.

Si obrim el ventall de la política valenciana, toparíem amb el fet que no hi hauria ningú del PSPV. Qui mana ara als socialistes valencians? Blanqueries plena de fantasmes. Veuríem potser el secretari general del Bloc, Enric Morera, tot demanant el vot "per a entrar a les Corts, perquè som la garantia valenciana". "Però si ja hi són" hom li diria. "Ah, ja hi som?", respondria ell. Contemplaríem una batalla entre les dones d'Esquerra Unida i Iniciativa pel Poble Valencià. I, tot eixamplant la mirada a les illes Balears, comentariem una aparició del president Francesc Antich tot parlant en català sense barba, reclamant en castellà amb barba, reivindicant en català amb barba o governant en castellà sense barba. De material, n'hi ha prou, sens dubte. Ara bé, d'autocrítica i d'humor sobre la política valenciana a Canal 9 n'hi ha ben poc, per no dir gens.

Cèsar Palazuelos

Actuacions prohibides

Entre els humoristes que tenen més predilecció entre el públic valencià i que s'atreveixen a fer paròdia del món de la política es destaca Xavi Castillo. Un Francesc Camps que vola per damunt de tots, angelical; un Eduardo Zaplana que no fa sinó córrer darrere les falleres i una Rita Barberà que, bé atemoreix la població en forma del monstre Godzilla, bé enumera gintònics sense parar mentre crida amb veu ronca "¡Viva Valencia!" passen per damunt l'escenari de l'artista alcoià. I aquesta *poca vergonya* de l'actor l'ha conduït a patir directament la manca de voluntat democràtica dels polítics del PP del País Valencià, i ha estat censurat en un reguitzell de pobles. Les seues actuacions han estat prohibides a ciutats com ara Xàtiva o Bocairent. A més, a Dénia els populars van atacar l'humorista per haver-se atrevit a qualificar sarcàsticament de "puta" la fallera major de València. També els va molestar, als populars, que Castillo ensenyara el cul durant l'actuació. Al Port de Sagunt i també amb el mateix argument de les festes, Castillo i la seua companyia Pot de Plom van rebre un grapat de crítiques dels sectors conservadors per haver fet conya de les falles davant un auditori on eren presents els representants de la junta fallera del poble del Camp de Morvedre. El seu espectacle *El Chou*, la representació del qual a Xàtiva va ser prohibida per l'alcalde popular Alfonso Rus, va rebre el premi especial de la crítica teatral. N'hi ha per a riure o per a plorar?

